

การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

A Development of Indicators of Democratic Living for Student
in PrathomSuksa 4-6 under Phitsanulok Primary
Educational Service Area Office 3

น้ำเพชร ภู่อัส^{1*}, ปันณวิชัย ไบกุลลาบ², พัทธราวัลย์ มีทรัพย์³
Numpert Pusae^{1*}, Punnavit Baikularb², Phutcharawalai Meesup³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 443 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 49 ข้อ ครอบคลุม 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านการเคารพ องค์ประกอบด้านความสามัคคี องค์ประกอบด้านการมีปัญญา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย ใช้โปรแกรม SPSS for WINDOWS และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยใช้โปรแกรม LISREL

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรมลิสเรล พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์พิจารณาจากค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (χ^2 / df) มีค่าเท่ากับ

^{1*} นักศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์และประเมินผลการศึกษา, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต e-mail: nampert_p@hotmail.com

² อาจารย์ ดร. ประจักษ์คุณครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

³ อาจารย์ ดร. ประจักษ์คุณครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

1.10 ค่า P-value เท่ากับ 0.30 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index: GFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ค่าความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation: RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.015 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน ที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.97

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเรียงลำดับค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานจากมากไปน้อย ดังนี้ องค์ประกอบด้านความสามัคคี องค์ประกอบด้านการเคารพและองค์ประกอบด้านการมีปัญญาเท่ากับ 0.98, 0.97 และ 0.89 ตามลำดับ

คำสำคัญ : พัฒนาดัชนี, คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย, นักเรียน

Abstract

The objectives of this study were 1) to verify the validity of the model of democratic living characteristics measurement against empirical data, 2) to develop and verify the quality of the indicators of democratic living of students. The participants were 443 students in Prathomsuksa 4-6 under Phitsanulok Primary Educational Service Area Office 3, selected through stratified random sampling technique. The instrument used was a five rating scale for democratic living of 49 items. The questionnaires composed of 3 aspects: The respect, The Unity and The intellect. The data were analyzed by mean, standard deviation, coefficient of variation, skewness and kurtosis by using SPSS for WINDOWS and the confirmatory factor analysis were analyzed by LISREL program.

Results of this research were the follows:

1. The result of confirmatory factor analysis by using LISREL program, showed that the resulted model fitted the empirical data The construct validity of models was consistent with empirical data with relative chi-square : $\chi^2/df=1.10$, P-value = 0.30, Goodness of Fit Index (GFI)=0.98, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)=0.015 and Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)=0.97.

2. The characteristics indicating democratic living consisted of three factors, Respect, Unity and Intellect. There three factors in the characteristics indicating democratic living, i.e. ethics, the unity, the intellect and the respect ranging from the highest factor loading value to the lowest were 0.98, 0.97 and 0.89 respectively.

Keywords: Development Indicators, A Feature Based on Democratic Coexistence, Students

บทนำ

การที่จะพัฒนาประชาชนของประเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตย และสามารถดำเนินชีวิตภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขได้นั้น การปลูกฝังตั้งแต่เด็กโดยเฉพาะตั้งแต่อยู่ในวัยเรียน สามารถฝึกให้มีวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยและฝึกระบบประชาธิปไตยได้ง่าย ประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่เกิดจากการเรียนรู้และการปฏิบัติ การเริ่มต้นของการเรียนและการฝึกฝนต้องเริ่มตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กเพราะเป็นวัยที่มีความคิดบริสุทธิ์สามารถซึมซับสิ่งที่ได้จากการสั่งสอนและอบรมได้โดยง่าย ดังนั้นนักเรียนในประถมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นกลุ่มบุคคลและสถาบันที่เหมาะสมที่สุดในการปลูกฝังวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2537: 13-14 อ้างอิงจาก ประณต นันทียะกุล 2536: 15) กล่าวถึงการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ควรปลูกฝังวิถีชีวิตของคนไม่ใช่นั้นเฉพาะการเลือกตั้ง การนำประชาธิปไตยไปใช้ต้องยึดหลักประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย ด้านการเคารพ ด้านการมีปัญญา และด้านความสามัคคีและกระทรวงศึกษาธิการต้องดำเนินการให้ทั่วถึงทุกระดับและยังสอดคล้องกับ ป.มหาชนธ์ (2544: 6) ได้กล่าวไว้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความเกี่ยวพันกับวิถีชีวิตของประชาชนให้มีความเป็นประชาธิปไตยด้วยการสร้างพฤติกรรมที่ดี การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนก็ดี การปลูกฝังคุณสมบัติที่ต้องการก็ดี ต้องใช้วิธีการให้ความรู้ การอบรม สั่งสอน การให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสถาบันสำคัญในการทำหน้าที่ดังกล่าวได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และสังคม ในการฝึกอบรม เท่าที่ผ่านมามีความรู้ทั้งทางด้านแนวคิดทางทฤษฎี เทคนิควิธีและกระบวนการในการจัดทำตัวบ่งชี้เพื่อการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งระบบ ยังอยู่ในวงจำกัด แม้กระทั่งในหน่วยงานวางแผนเอง หรือแม้แต่คนที่ติดตามและประเมินผลทางการศึกษาด้วยกันเองก็ตาม ก็ยังมีความคิดในเรื่องการจัดทำตัวบ่งชี้การศึกษาแตกต่างกันไป ดังนั้นการแสวงหาความรู้ในเรื่องดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่มีความจำเป็น และจะต้องดำเนินการอย่างรีบด่วนเพื่อให้การบริหารจัดการทางการศึกษา

สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2544: 7) การวางแผนและการวิจัยในระบบการศึกษาที่เหมาะสมนั้นจะต้องอาศัยวิธีการในเชิงปริมาณเป็นหลัก ปัจจุบันนี้เรารู้รูปแบบการวางแผนและการวิจัย แต่ปัญหาอยู่ที่ความไม่แน่ใจว่าจะนำรูปแบบใดไปประยุกต์ใช้ ดังนั้นตัวบ่งชี้จึงเป็นตัวกำหนดแนวทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้ สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (2544: 195)

จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม มาตราฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงามและธำรงรักษา ประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข ในระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4-6 ได้กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านการเคารพ ด้านการมีปัญญา และด้านความสามัคคี กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 26) ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 บททั่วไป ในมาตรา 6 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาไว้ว่าต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และในมาตรา 7 ได้ระบุไว้ว่าในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝัง จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ การเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง ความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง พิชัย นิลทองคำ (2542: 11) การส่งเสริมการดำเนินชีวิตในสังคมประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพซึ่งกันและกัน การให้เกียรติและเห็นความสำคัญของคนทุกคนหรือที่เรียกกันว่าการเคารพ การยอมรับว่ามนุษย์ทุกคนเป็นคนดี มีการประชุมปรึกษาหารือ การร่วมมือประสานงานและแบ่งงานกันทำต้องอาศัยความสามัคคีหรือที่เรียกกันว่าความสามัคคี การกระทำในสิ่งใดก็ตามจะทำตามความคิดเห็นของพวกข้างมาก อย่างเดียวย่อมไม่ได้ ต้องใช้ปัญญาประกอบการคิดอย่างมีเหตุผลคือการมีปัญญานั้นเอง สังคมประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ถ้าทุกคนมีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่เกียจคร้าน หรือมีความรับผิดชอบและให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีน้ำใจ ใจกว้าง มีการยอมรับในความแตกต่างของความคิดเห็นของแต่ละคน และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ บรรเทา กิตติศักดิ์ (2528: 177)

เพื่อให้ประเทศไทยเราเป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เราจำเป็นต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้มีความเป็นประชาธิปไตยเป็นลักษณะนิสัย ซึ่งการปลูกฝังลักษณะนิสัยนั้นจำเป็นต้องทำตั้งแต่ยังเด็ก จึงจะได้ผลดีมากกว่าการที่จะทำเมื่อเด็กโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว ทิศนา ขัมมณี (2536: 8)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการสร้างและพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย เพราะสังคมประชาธิปไตยจะดำรงอยู่ได้ถ้าทุกคนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการเคารพ ด้านความสามัคคี และด้านการมีปัญญามองรอบแนวทางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ที่ได้กำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษา เพื่อสนองตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการพัฒนาวิถีประชาธิปไตยให้กับนักเรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักเรียนต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ต่อไป

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 166 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 3,282 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 18 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 443 คน ซึ่งได้มาโดยได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) บุญชม ศรีสะอาด (2545: 49)

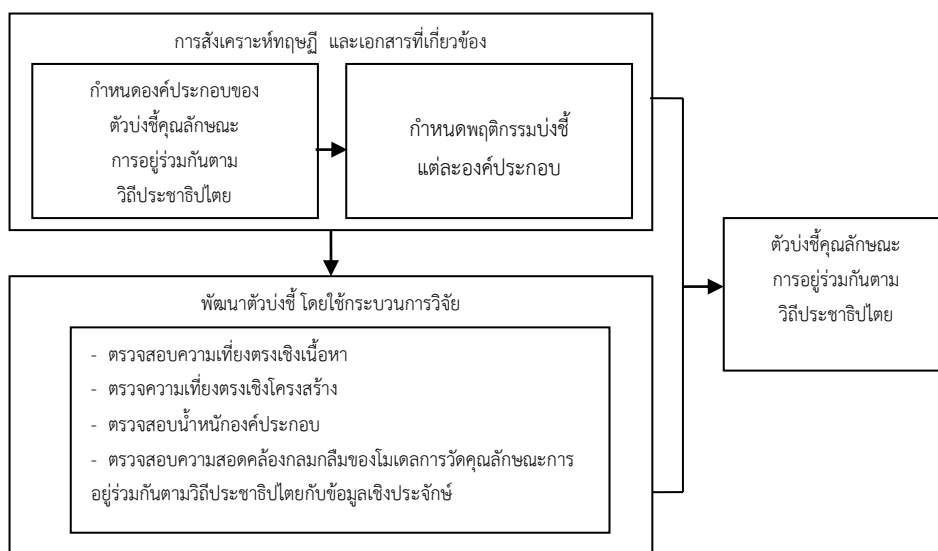
3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรสังเกตได้ 12 ตัวแปร ได้แก่ 1) การเคารพและปฏิบัติต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ 2) การเคารพซึ่งกันและกันทางกาย 3) การเคารพซึ่งกันและกันทางวาจา 4) การเคารพในความคิดของผู้อื่น 5) การเคารพในกฎระเบียบของสังคม 6) การร่วมมือกันในการทำงาน หรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกันโดยมีบุคคลผู้ร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป 7) การเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม 8) การรับผิดชอบต่อหน้าที่ 9) การมีความเป็นน้ำหนึ่งเดียวกัน 10) การไม่ถือตนเป็นใหญ่ 11) เน้นการใช้ปัญญา 12) และอภิปรายชี้แจงให้เข้าใจ

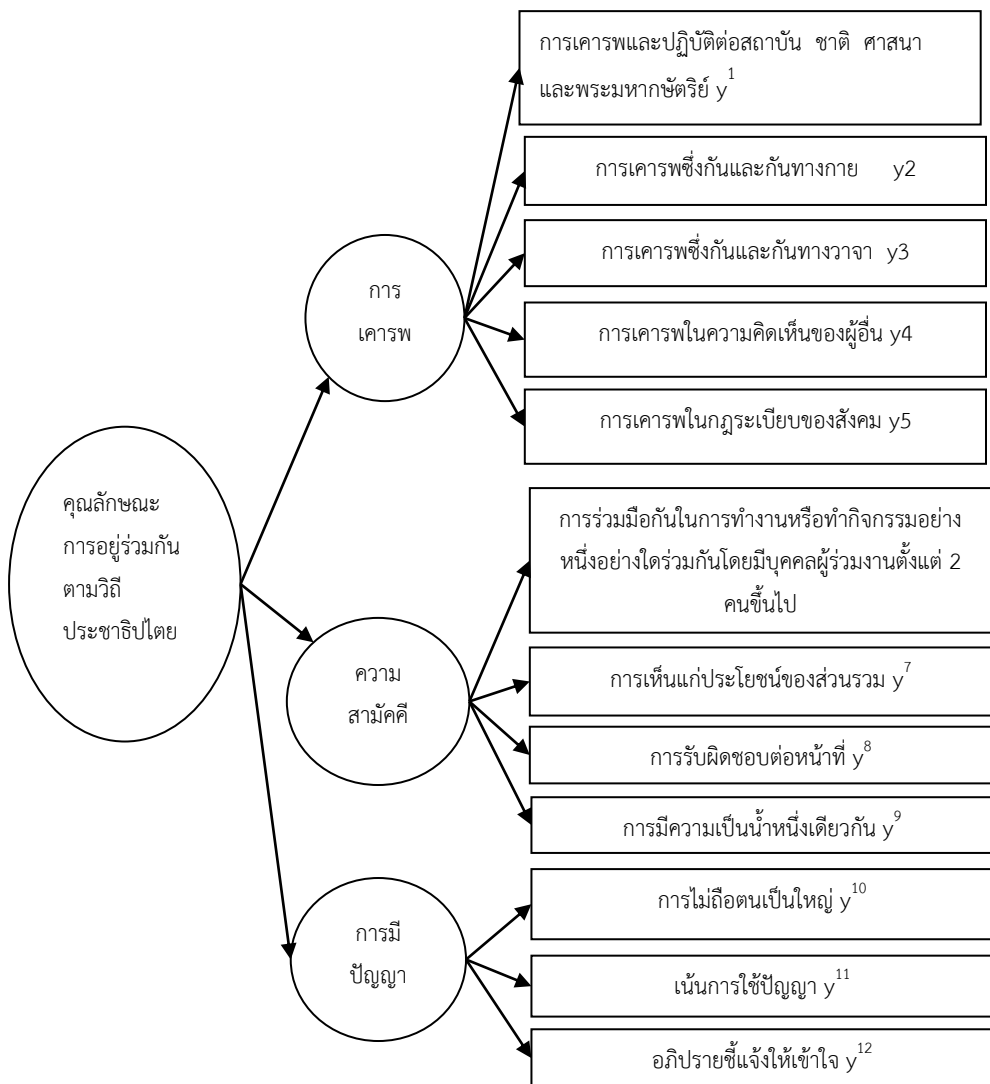
3.2 ศึกษาตัวแปรแฝง คือ คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ 1) ด้านการเคารพ 2) ด้านความสามัคคี 3) ด้านความมีปัญญา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

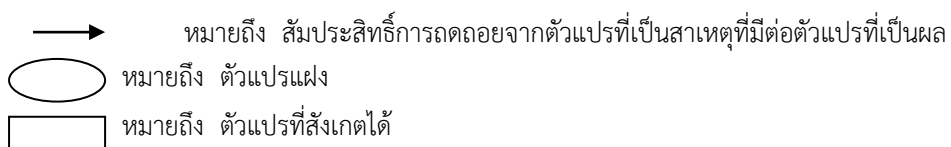
ผู้วิจัยจะพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยโดยมีกระบวนการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยดังภาพประกอบ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน

ภาพ 2 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองของตัวบ่งชี้
คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ตอนที่ 1 กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย: แบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตาม

วิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ดำเนินการใน 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างข้อคำถาม ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎี นิยาม เกี่ยวกับคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6
2. ศึกษาความหมาย ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการคัดเลือกตัวแปรและสร้างแบบสอบถาม
3. เขียนนิยามเชิงปฏิบัติการจากแนวทางการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาเขียนนิยามตามลักษณะที่ต้องการวัด เพื่อเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ
4. สร้างแบบสอบถาม โดยเขียนข้อคำถามให้ครอบคลุมตามโครงสร้างของนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ ซึ่งผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับปฏิบัติมากที่สุด ปฏิบัติมาก ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติน้อยที่สุด
5. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา ด้านวิจัย และด้านวัดผลการศึกษา จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) ว่าข้อคำถามแต่ละข้อสร้างได้สอดคล้องกับเนื้อหาหรือไม่ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามวัดเนื้อหานั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดเนื้อหานั้น
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่วัดเนื้อหานั้น

โดยผู้วิจัยได้เลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 ไว้ทั้งหมด และนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6. จากนั้นนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปทดลองใช้ (Try Out) โดยนำไปทดลองกับนักเรียน จำนวน 50 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ แล้วนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน และวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) ของแบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โดยเมื่อวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคำถามแต่ละข้อ (Inter- item correlation) พบว่าข้อคำถามทั้ง 49 ข้อ มีค่าตั้งแต่ 0.30-0.70 ซึ่งเป็นข้อคำถามที่ดี บุญใจ ศรีสถิตนรากร (2555: 247)

6.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ได้ ไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนจำนวน 50 คน ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้ แล้วนำแบบทดสอบดังกล่าวมาตรวจให้คะแนน และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93

7. นำแบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 มาจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

ขั้นที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินงานเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตดังกล่าวไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนัดหมายกำหนดวัน เวลา

3. จัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยจัดเตรียมจำนวนเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 คือ แบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย ให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามวันและเวลาที่กำหนด โดยชี้แจงให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ทราบวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับจากการทำแบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

5. ข้อมูลที่ได้มาตรวจความเรียบร้อย และให้คะแนนตามเกณฑ์ของแบบสอบถามคุณลักษณะตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน

6. นำข้อมูลที่ได้จากการตรวจมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for windows)

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (SPSS for windows) โดยจัดเตรียมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายดังนี้

1.1 เกณฑ์การให้คะแนน มีขั้นตอนดังนี้

1.1.1 โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การเลือกตอบและให้คะแนนระดับคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนี้

ปฏิบัติมากที่สุด แสดงว่า คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในระดับปฏิบัติมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

ปฏิบัติมาก แสดงว่า คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ในระดับปฏิบัติมาก ให้ 4 คะแนน

ปฏิบัติปานกลาง แสดงว่า คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในระดับปฏิบัติปานกลางให้ 3 คะแนน

ปฏิบัติน้อย แสดงว่า คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในระดับปฏิบัติน้อยให้ 2 คะแนน

ปฏิบัติน้อยที่สุด แสดงว่า คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ในระดับปฏิบัติน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

1.2 เกณฑ์ในการแปลผลเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผลของแบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน จะใช้ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยทั้งฉบับ โดยแบ่งเป็น 5 เกณฑ์ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบ

4.51 - 5.00

3.51 - 4.50

**มีคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถี
ประชาธิปไตยของนักเรียนในเกณฑ์**

ปฏิบัติมากที่สุด

ปฏิบัติมาก

2.51- 3.50

ปฏิบัติปานกลาง

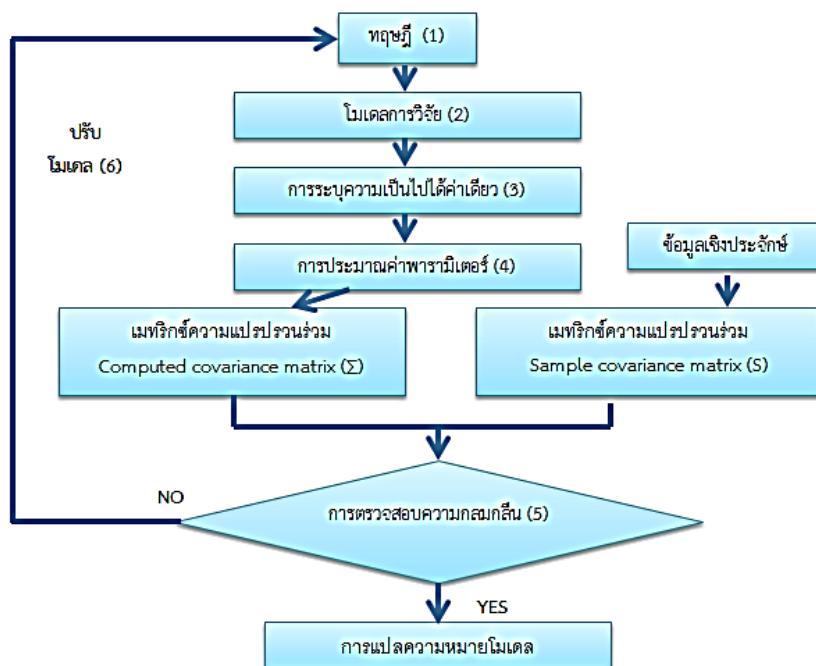
1.51 - 2.50

ปฏิบัติน้อย

1.00 - 1.50

ปฏิบัติน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ภาพ 3 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโมเดลสมการโครงสร้าง
สุมาส อังสุโชติ และคณะ (2554: 9)

จากภาพ 3 ผู้วิจัยได้สรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงยืนยัน คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังนี้

1. วิเคราะห์เพื่อสร้างสเกลคะแนนองค์ประกอบคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำนวน 12 โมเดล

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย: แบบสอบถามคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ดังกล่าวไว้ตอนต้นแล้วทำให้ได้

ตัวแปรแฝง คือ คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการเคารพ (Respecte) ด้านความสามัคคี (Unity) และด้านการมีปัญญา (Intellec) และตัวแปรสังเกตได้ คือ การเคารพและปฏิบัติต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ (y^1) การเคารพซึ่งกันและกันทางกาย (y^2) การเคารพซึ่งกันและกันทางวาจา (y^3) การเคารพในความคิดของผู้อื่น (y^4) การเคารพในกฎระเบียบของสังคม (y^5) การร่วมมือกันในการทำงาน หรือทำกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกันโดยมีบุคคลผู้ร่วมงานตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป (y^6) การเห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม (y^7) การรับผิดชอบต่อหน้าที่ (y^8) การมีความเป็นน้ำหนึ่งเดียวกัน (y^9) การไม่ถอยตนเป็นใหญ่ (y^{10}) เน้นการใช้ปัญญา (y^{11}) และอภิปรายชี้แจงให้เข้าใจ (y^{12})

ขั้นที่ 2 การพัฒนาโมเดลการวิจัย ผู้วิจัยได้พัฒนาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยและกำหนดให้เป็นโมเดลการวิจัยคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

ขั้นที่ 3 การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของโมเดล (Model Identification) โดยการเปรียบเทียบค่า $n(n+1)/2$ กับจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า (n แทนจำนวนตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล) เมื่อผู้วิจัยเปรียบเทียบกับค่า $n(n+1)/2$ เมื่อ n แทนจำนวนตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลได้ดังนี้ $12(12+1)/2=78$ และพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า คือ 28 ค่า ดังนั้น ค่า $n(n+1)/2$ มากกว่าจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่า ซึ่งพบว่า โมเดลการวิจัยคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 นั้นอยู่ในภาวะ Over Identification ซึ่งทำให้โปรแกรมลิสเรล ทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ในโมเดล และรายงานค่า SE และ t-value

ขั้นที่ 4 การประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยโปรแกรมลิสเรลจะทำการประมาณค่าพารามิเตอร์ทุกค่าในโมเดลแล้วนำค่าพารามิเตอร์เหล่านั้นคำนวณกลับเป็นค่าความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล แล้วแสดงในรูปของเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมจากการ

ประมาณค่าตามโมเดล (Computed Covariance Matrix: Σ) ซึ่งในผลการวิเคราะห์จะแสดงเป็น Fitted Covariance Matrix

ขั้นที่ 5 การตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Model Fit) โดยโปรแกรมลิสเรลจะนำเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมจากการประมาณค่าตามโมเดล (Computed Covariance Matrix: Σ) ลบจากเมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมข้อมูลดิบ (Sample Covariance Matrix: S) เรียกเมทริกซ์ผลต่างนี้ว่าเมทริกซ์ส่วนเหลือ (Residual Covariance Matrix) โปรแกรมจะใช้สถิติทดสอบ χ^2 - test ตรวจสอบว่า Computed Covariance Matrix (Σ) ต่างจาก Sample Covariance Matrix (S) หรือไม่ โดยตั้งสมมติฐานว่าง $H_0: S = \Sigma$ และสมมติฐานทางเลือก $H_1: S \neq \Sigma$ ค่า χ^2 ที่ไม่มีนัยสำคัญจะแสดงว่าโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องกลมกลืนกัน นอกจากค่าไคสแควร์แล้วยังมีดัชนีแสดงความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลอีกด้วย

ขั้นที่ 6 การปรับโมเดล ถ้าโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่สอดคล้องกลมกลืนกัน (χ^2 มีนัยสำคัญ) ผู้วิจัยต้องปรับโมเดล แล้วดำเนินการวิเคราะห์ใหม่จนกว่าโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์จะสอดคล้องกลมกลืนกันจากนั้นจึงนำค่าพารามิเตอร์ต่างๆ ในโมเดลไปเขียนรายงานการวิจัยต่อไป

ตาราง 1 แสดงค่าดัชนีที่นิยมใช้ในการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สุภมาส อังศุโชติ และคณะ (2554: 29 - 30)

ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืน	เกณฑ์ระดับความกลมกลืน
1. ค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (χ^2 / df)	< 2.00 สอดคล้องกลมกลืนดี 2.00 – 5.00 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
2.ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of Fit Index : GFI)	≥ 0.95 สอดคล้องกลมกลืนดี 0.90-0.95 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
3. ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index : AGFI)	≥ 0.95 สอดคล้องกลมกลืนดี 0.90 – 0.95 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้
4. ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square Error Of Approximation : RMSEA)	< 0.05 สอดคล้องกลมกลืนดี 0.05 – 0.08 สอดคล้องกลมกลืนพอใช้ได้ 0.08 – 0.10 สอดคล้องกลมกลืนไม่ค่อยดี > 0.10 สอดคล้องกลมกลืนไม่ดี

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแบบวัดคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 51.47 และเพศชาย ร้อยละ 48.53 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 34.31 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 32.05 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 33.63

2. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือด้านความสามัคคี ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือด้านการเคารพ ($\bar{X} = 4.34$) และด้านการมีปัญญา ($\bar{X} = 4.18$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ พบว่าค่าความเบ้ของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าเป็นลบ แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยตามตัวแปรต่างๆ สูงกว่าค่าเฉลี่ยเป็นส่วนใหญ่ เมื่อตรวจสอบค่าความเบ้และค่าความโด่งโดยใช้การทดสอบของ Kolmogorov Smirnov และทดสอบนัยสำคัญของความเบ้และความโด่งด้วยค่าสถิติตามสูตร นงลักษณ์ วิรัชชัย (2542: 15) พบว่าค่าความเบ้และค่าความโด่งต่ำกว่าค่าวิกฤตแสดงว่าตัวแปรมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ ส่วนเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย พบว่า คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย ด้านการเคารพมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด เท่ากับ 20.53 รองลงมาคือ คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย ด้านการมีปัญญา ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย เท่ากับ 18.63

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สองโมเดลคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3

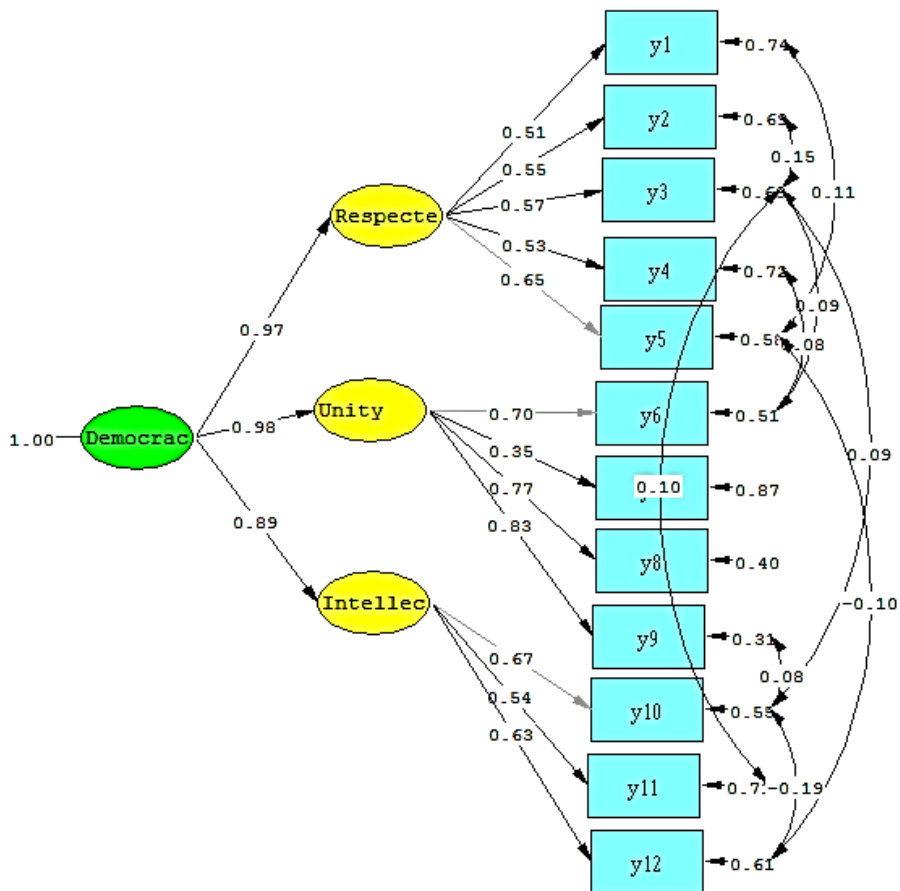
จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่า องค์ประกอบองค์ประกอบด้านการเคารพ (Respecte) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 0.98 รองลงมาคือค่าด้านความสามัคคี (Unity) น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.97 และองค์ประกอบด้านการมีปัญญา (Intellec) ค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานเท่ากับ 0.89 ตามลำดับ

โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาค่าไคสแควร์สัมพันธ์ (χ^2 / df) มีค่าเท่ากับ 1.10 ค่าความน่าจะเป็น (P-value) มีค่าเท่ากับ 0.30 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.98 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.015 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.97 ดังแผนภาพ 4

ตาราง 2 ค่าประมาณพารามิเตอร์ และค่าสถิติในโมเดลคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย
ของนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4–6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 3

ตัวแปร	นน. องค์ ประกอบ	นน. องค์ ประกอบ มาตรฐาน	SE	t	ความ เที่ยง (R ²)
การวิเคราะห์องค์ประกอบอันดับ					
สอง					
องค์ประกอบด้านการเคารพ (Respecte)	0.32	0.97	0.02	13.30**	0.93
องค์ประกอบด้านความสามัคคี (Unity)	0.51	0.98	0.03	14.93**	0.96
องค์ประกอบด้านการมีปัญญา (Intellec)	0.36	0.89	0.03	12.61**	0.78
Chi-square = 46.29, df = 42, P = 0.30, CFI = 1.00, GFI = 0.98, AGFI = 0.97, RMSEA = 0.015					

**P<0.01

ภาพ 4 ผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันอันดับที่สอง

Chi – Square=46.29, df=42, P-value=0.29974, RMSEA=0.015

อภิปรายผล

1. ศึกษาตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัดคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อทำการตรวจสอบโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และตัวบ่งชี้ทั้ง 12 ตัว เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญในแต่ละองค์ประกอบสามารถเป็นตัวแทนที่แท้จริง และส่งผลต่อคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยที่

ต้องใช้ได้ดีเป็นกลางวัดได้กับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงของกลุ่มเป้าหมาย ดังนั้นการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยซึ่งประกอบด้วยการเคารพ ความสามัคคี และการมีปัญญา จึงสามารถนำไปใช้เป็นองค์ประกอบการวัดคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยได้

2. คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 นั้นมีการปฏิบัติมากที่สุดในเรื่องความสามัคคี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชดาภรณ์ สุราเลิศ (2545) กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมงานกลุ่ม ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ในการร่วมมือในการทำงาน หรือกิจกรรมอย่างหนึ่งอย่างใดร่วมกัน เช่น การร่วมวางแผนในการทำงาน การระดมความคิดร่วมกัน คอยช่วยเหลือเพื่อนร่วมงาน และยอมรับผลงานของกลุ่ม เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน รองลงมาคือ ด้านการเคารพ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีการปฏิบัติในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะด้านการเคารพในกฎระเบียบของสังคม สอดคล้องกับ สุขุม นวมสุกุล (2542: 20-22) กล่าวว่าระเบียบวินัยสังคมประชาธิปไตย จะดำเนินไปได้ดี คนในสังคมจะต้องเป็นผู้มีระเบียบวินัย ประพฤติปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และตามกฎหมาย บ้านเมืองอย่างสม่ำเสมอ มีการเคารพและปฏิบัติต่อสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ ด้วยความจงรักภักดี มีการเคารพกันทั้งกาย วาจา และความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น ด้านการมีปัญญา พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 มีการปฏิบัติในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ เช่นกัน โดยเฉพาะในด้านการอภิปรายชี้แจงให้เข้าใจ การไม่ถือตนเป็นใหญ่ และเน้นการใช้ปัญญา ดังที่ ป.มหาพันธ์ (2544: 97-98) กล่าวว่าการมีปัญญาเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังให้กับนักเรียนในการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำโมเดลการวัดคุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยและตัวบ่งชี้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบวัดได้โดยอาจทำการปรับเพิ่มคำนิยามเชิงปฏิบัติการให้สอดคล้องกับธรรมชาติและบริบทสิ่งแวดล้อมของกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการวัดประเมินได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการนำตัวบ่งชี้คุณลักษณะการอยู่ร่วมกันตามวิถีประชาธิปไตยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. พุทธศักราช 2551.
 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ทิตนา แชมมณี. (2536). **ช่วยครูฝึกประชาธิปไตยให้แก่เด็ก**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). **โมเดลลิสเรลลิตีวิเคราะห์สำหรับการวิจัย**. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรเทา กิตติศักดิ์. (2528). **จริยธรรมทางการศึกษา**. ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2555). **การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย: คุณสมบัติการวัด
 เชิงจิตวิทยา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ป. มหาจันทร์. (2544). **สอนเด็กให้เป็นประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ประณต นันทิยะกุล. 2536. **จิตวิทยาความมั่นคง**. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์.
- พิชัย นิลทองคำ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : อพทยา.
- รัชดาภรณ์ สุราเลิศ. (2545). **การศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้รวมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียน
 เป็นสำคัญในโรงเรียนประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท ศึกษานิเทศศาสตร์.
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม. (2544). **การกำหนดดัชนีทางการศึกษา
 ครอบคลุมคิดและการปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- สุขุม นวลสกุล และวิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ. (2542). **การเมืองและการปกครองไทย**. (พิมพ์ครั้งที่ 13).
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิกุล ภิญโญภาณุวัฒน์. (2554). **สถิติวิเคราะห์
 สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม
 LISREL**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : เจริญดีมั่นคงการพิมพ์.